

Із національних видів спорту проводяться професійні змагання, а спортсмени нерідко виступають із показовими виступами на чемпіонатах світу з бойових мистецтв.

Будь-які заняття національними видами спорту сприяють розвитку основних фізичних якостей організму, підтримують здоровий спосіб життя та позиціонуються як система комплексної фізичної підготовки, самовдосконалення, морального, духовного та культурного виховання, наближення до українських традицій.

У багатьох випадках змагання в національних видах спорту супроводжуються традиційною музикою, а іноді танцями. Національні види спорту – це частина культури народу, що бере свої корені з історії. Збереження та розвиток цих видів спорту – запорука розвитку самобутньої національної культури та здорової нації.

Н.А. Лемешева, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСВІТНІЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Законодавство держави визначає освіту як основу «інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу» і наголошує, що підвищення освітнього рівня громадян спрямоване на забезпечення «сталого розвитку України та її європейського вибору». При цьому більшість дослідників ролі науки в економіці схиляються до думки, що в умовах розвитку інформаційно-постіндустріального капіталізму науково-технічний потенціал стає основним ресурсом соціально-економічного розвитку держави.

Прискорене відновлення виробничого базису на основі новітніх технологій неможливе без якісного складу працівників, їх освітньо-кваліфікаційного рівня. Саме знання виступають головним чинником інноваційного розвитку та конкурентоспроможності країни, «інвестиції в людину» надають переваги у межах національної та світової економіки. Продуктування знань та ідей є основою економічного розвитку. В країнах з високим рівнем доходів, зокрема, в США, Японії, Німеччині, Швейцарії людський капітал, його освітній, інтелектуальний, культурно-психологічний потенціал, переважає над іншими видами капіталу і становить 80%. Статистика свідчить, що близько 70% американців мають вищу та незакінчену вищу освіту – один із найвищих показників у світі. Тому, наприклад, американці, які отримали ступінь бакалавра, мають дохід на 24% вищий, ніж ті, хто

мають диплом середньої школи. На жаль, в Україні ця тенденція порушена.

Сьогодні українська освіта переживає скрутні часи. Ключовою залишається проблема фінансування. Закон передбачає, що держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі, не меншому 7% валового внутрішнього продукту. На тлі сповільнення темпів зростання ВВП скорочуються обсяги фінансування системи освіти і посилюється контроль за витратами бюджетних коштів. Тому існуючий рівень бюджетного фінансування галузі освіти в Україні не повною мірою задовольняє її поточні проблеми. Відтак фінансування не має інвестиційного характеру, не забезпечує модернізацію і розвиток національної системи освіти. Необхідно ширше залучати приватні асигнування, які у Західній Європі становлять від 5% до 30%, в Австралії, Японії, США – більше 50%, а в Кореї та Чилі за 80%. Батьки і студенти провідних країн світу кардинально збільшують витрати на освіту, а уряди країн уповільнюють темпи збільшення фінансування з державних джерел.

«Країни, які вийшли на новий економічний рівень, починали з того, що підняли на новий рівень систему освіти. Країни, які цього не зробили, зазнали краху або застрягли в пастці середнього доходу», – стверджує Скотт Розелле, економіст з розвитку Стенфордського університету.

Держави, які не достатньо або нераціонально вкладають кошти в модернізацію систему освіти, втрачають молодих, працездатних робітників. Так, наприклад, у В'єтнамі за даними Торгово-промислової палати рівень безробіття в країні складає 2,3% тоді як безробіття серед молоді з університетськими дипломами складає 17%. Проте з країни за останні шість років виїхало навчатися до Японії в шість разів більше студентів. В Україні кількість студентів за кордоном за останні п'ять років збільшилася удвічі (з 28 тис. до майже 60 тис.).

Цілеспрямовані і ефективні витрати на освіту призводять до підвищення показників продуктивності праці, задовольняють потреби роботодавців в якісній робочій силі, яка здатна виготовляти конкурентоспроможну продукцію та надавати якісні послуги, тим самим забезпечуючи економічне зростання.

Взаємовплив, взаємовигідне співіснування освіти і економіки, від яких залежить розвиток держави, науковці трактують по-різному, але всі визначають, що рівень освіти залежить від економічної підтримки, і, навпаки, рівень економічної стабільності держави залежить від наявності висококваліфікованих кадрів. І в цьому сенсі важливим є співвідношення в країні понять економічної ефективності і соціальної справедливості, адже життя людини не обмежується її соціальною зайнятістю. Інституція освіти має не лише обслуговувати

риною праці, а й створювати умови для всебічного розвитку особистості, виховувати аналітичні навички до усвідомлення й обробки складної інформації, та забезпечувати можливості повноцінної участі в різноманітних сферах суспільного життя.

Отже, в умовах глобалізації, економіка знань стає найбільш перспективною моделлю соціального та господарського розвитку, що в своїй основі має зростання ролі науки та освіти для суспільного прогресу. Країни, якікладають мало коштів в освіту, приречені на низький рівень економіки.

Н.О. Лисак, канд. пед. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Петренко, канд. пед. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ТЕОРІЯ «ПОТРЕБИ У ДОСЯГНЕННЯХ» Д. МАККЛЕЛАНДА ТА ОСОБИСТІСТЬ ПІДПРИЄМЦЯ

Історично склалося, що виникнення підприємництва пов'язувалося з наявністю у суспільстві певної кількості людей, здатних виявляти природну схильність до ділової активності за будь-яких обставин.

Зокрема, в європейській культурі XVIII–XIX ст. найпоширенішим в етико-економічних уявленнях був «накопичувальний» стиль економічної поведінки, який вимагав від людини певних якостей – чесності, працелюбства, самопожертви заради справи та високої майстерності і раціональних способів організації виробництва.

Першим психологічним дослідженням особистості підприємця є дослідження мотивації досягнення у бізнесменів, яке здійснив американський психолог Д. Макклеланд на початку 60-х років. Д. Макклеланд встановив наявність зв'язку між мотивацією успіху (досягнення) та економічними показниками суспільства. Ця мотивація спонукає людину шукати нові способи застосування своєї енергії, здібностей і сил, якщо ті, хто навколо, заохочують успішність такого пошуку. Він висунув гіпотезу, згідно з якою зростання потреби в успіху в суспільстві дає можливість передбачити тенденцію економічного зростання. На основі цієї гіпотези успіх окремої людини залежить від рівня успішності самого суспільства.

Використовуючи порівняльний метод, дослідник намагався відповісти на питання: «Чому деякі суспільства є більш сприятливими до появи підприємництва, ніж інші?». Основним висновком у нього є те, що набутий досвід у дитинстві формує особливий психологічний чинник, який Д. Макклеланд назвав «потребою у досягненнях». Цей чинник відповідає за економічне зростання або економічний занепад.